

Alivia: Rekordowa liczba leków na raka w refundacji

Padł kolejny rekord wskaźnika Alivia Oncoindex. Znacząco zwiększyła się liczba refundowanych przez państwo leków na raka. Coraz więcej Polaków może mieć dostęp do leczenia zgodnego z najnowszą wiedzą medyczną. Jakie grupy pacjentów mogą się cieszyć, a kto musi jeszcze poczekać? Czy w 2024 roku dalej utrzyma się tak dynamiczny trend wzrostowy?

Onkofundacja Alivia cyklicznie analizuje zmiany na listach refundacyjnych i porównuje dostęp do leków w Polsce z zaleceniami międzynarodowych ekspertów. Ostatnie miesiące przyniosły przełomowe zmiany dla chorych na raka. Wskaźnik Alivia Oncoindex, mierzący dostęp Polaków do zalecanych przez naukowców leków, wynosi w styczniu 48 punktów na 100 możliwych. To oznacza wzrost o 6 punktów w stosunku do września 2023 roku i o 21 punktów w porównaniu do marca 2017 roku, kiedy dokonano pierwszego pomiaru.¹ Mamy więc powody do optymizmu.

Które nowotwory leczymy zgodnie z najnowszą wiedzą medyczną?

Na kilku ostatnich listach refundacyjnych największe zmiany pojawiały się w leczeniu raka piersi. Środowiska pacjenckie w 2023 roku prowadziły wiele kampanii na rzecz wprowadzenia do refundacji przełomowych terapii. Intensywne działania przyniosły oczekiwany efekt – poziom wskaźnika Alivia Oncoindex wzrósł w ciągu roku o 11 punktów. Jednak wciąż nie wszystkie pacjentki mogą być leczone zgodnie z najnowszą wiedzą medyczną. Programy lekowe dostępne są w wybranych szpitalach, ale informacja o tym nie zawsze jest dostępna dla wszystkich zainteresowanych. Eksperti wskazują również na potrzeby zmian w zakresie refundacji badań kwalifikujących do skorzystania z leczenia.

„Poprawy wymaga system refundacji badań genetycznych celem szybkiego i sprawnego wyselekcjonowania chorych, nosicieli wariantów patogennych

¹ <https://oncoindex.org/pl/polska>

w genach zwiększających ryzyko zachorowania na nowotwory BRCA1/2. Dostęp do poradni genetycznych jest ograniczony i onkolog powinien mieć możliwość samodzielnego prowadzenia diagnostyki, a w razie potrzeby zwrócenia się o pomoc do genetyka. Obecny system refundacji tego nie umożliwia w takim zakresie, który byłby pożądany” - zwraca uwagę dr Joanna Kufel-Grabowska, adiunkt w Katedrze i Klinice Onkologii i Radioterapii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego.

Pacjenci chorzy na raka pęcherza jeszcze pod koniec 2022 roku nie mogli być leczeni żadną z terapii zarejestrowanych w Europie w ciągu ostatnich 15 lat i zalecanych przez Europejskie Towarzystwo Onkologii Klinicznej. Dzisiaj lekarze mają do dyspozycji kilka skutecznych opcji, a wskaźnik Alivia Oncoindex w ciągu ostatniego pół roku wzrósł w tym nowotworze o 18 punktów. Wciąż jednak daleko nam do europejskiego standardu.

Sukcesywnie poprawia się też dostęp do nowych leków dla pacjentów hematoonkologicznych, jak wskazuje prof. Krzysztof Giannopoulos z Zakładu Hematoonkologii Doświadczalnej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie: *„Obserwujemy poprawę dostępności do nowoczesnego leczenia w obszarze hematoonkologii. Tym razem Ministerstwo Zdrowia podjęło decyzje o refundacji nowych terapii głównie w pierwszych liniach leczenia - dotyczą one przewlekłej białaczki limfocytowej, szpiczaka plazmocytowego oraz chłoniaka Hodgkina i chorych wysokiego ryzyka z rozlanym chłoniakiem z dużych komórek B. W przypadku przewlekłej białaczki limfocytowej jest to przełom, bo stwarza możliwość całkowitego odejścia od chemioterapii i immunochemioterapii w terapii pierwszej linii leczenia. W pozostałych przypadkach nowe terapie poprawiają znacznie dotychczasowe możliwości leczenia”.*

Pomimo tak pozytywnych zmian na ostatnich listach refundacyjnych, warto pamiętać, że wciąż 44 terapie rekomendowane przez Europejskie Towarzystwo Onkologii Klinicznej (ESMO) nie są w Polsce finansowane przez NFZ. Najniższe indeksy w stosunku do wytycznych ESMO w 20 monitorowanych nowotworach obserwujemy, oprócz raka pęcherza, w raku jajnika oraz wątroby. W tych obszarach liczymy na zmiany. Warto też dodać, że w przypadku 56 terapii (40%) refundacja istnieje, ale z ograniczeniami niewynikającymi z aktualnej wiedzy medycznej.

Od 2021 roku Alivia bada też dostępność terapii w Hiszpanii. Dla porównania pacjenci mogą tam skorzystać z 42 zalecanych terapii, 68 jest refundowanych z ograniczeniami, a 30 nie podlega refundacji.

Może być lepiej, ale diabeł tkwi w... organizacji systemu

Mimo włączania do refundacji kolejnych leków nie wszystkie z nich są od razu dostępne dla pacjentów. Na przyczyny wskazuje Joanna Frątczak-Kazana, wicedyrektorka Onkofundacji Alivia: *„Pozytywna decyzja ministerstwa o umieszczenie leku w obwieszczeniu refundacyjnym nie wiąże się z automatyczną dostępnością dla wszystkich pacjentów, którzy kwalifikują się do leczenia. Nowe terapie z reguły są włączane do programów lekowych, których realizacja wymaga spełnienia przez szpitale określonych warunków. Ponadto nie wszystkie ośrodki leczące pacjentów onkologicznych mogą realizować programy lekowe, a pacjenci nie zawsze są informowani o możliwościach skuteczniejszego leczenia w innych placówkach. Rozwiązaniem może być wprowadzenie wytycznych i standardów organizacyjnych w leczeniu nowotworów oraz zapewnienie efektywnych mechanizmów kontrolnych. Takie zadania zostały zresztą zaplanowane w Narodowej Strategii Onkologicznej i zgodnie z pierwotnym harmonogramem powinny zostać już zrealizowane. Niestety, mamy tu do czynienia z opóźnieniem oraz próbą ograniczenia zakresu tych zadań. Jeśli do wskazanych problemów dołożymy jeszcze bardzo niskie wyceny świadczeń realizowanych w ramach programów lekowych, to mamy przepis na utrwalanie nierówności w dostępie do leczenia. Apelujemy do minister Izabeli Leszczyńskiej oraz ministra Macieja Miłkowskiego o podjęcie prac nad rozwiązaniami w tym zakresie”.*

O nas:

Onkofundacja Alivia od 14 lat wspiera pacjentów onkologicznych w walce o ich życie i zdrowie. Zapewnia im kompleksowe wsparcie merytoryczne i finansowe. Udostępnia bezpłatne portale internetowe takie jak: Oncoindex, Onkoskaner czy Onkomapa, które umożliwiają chorym podejmowanie świadomych decyzji dotyczących procesu leczenia. Od 2010 roku przekazała chorym na raka ponad 35 milionów złotych na pokrycie nierefundowanych przez NFZ kosztów leczenia.

Kontakt dla mediów:

Martyna Pawlikowska

Specjalistka ds. komunikacji i PR

tel. +48 514 497 254

martyna.pawlikowska@alivia.org.pl